

LIGJ
Nr.10 379, datë 24.2.2011

PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË KONVENTËN E BASHKUAR “PËR SIGURINË E MENAXHIMIT TË LËNDËS DJEGËSE TË KONSUMUAR DHE PËR SIGURINË E MENAXHIMIT TË MBETJEVE RADIOAKTIVE”

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në konventën e bashkuar “Për sigurinë e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe për sigurinë e menaxhimit të mbetjeve radioaktive”, sipas tekstit bashkëlidhur.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekretin nr.6916, datë 8.3.2011 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bamir Topi

KONVENTA E BASHKUAR
PËR SIGURINË E MENAXHIMIT TË LËNDËS DJEGËSE TË KONSUMUAR DHE
SIGURINË E MENAXHIMIT TË MBETJEVE RADIOAKTIVE

Preambula

Palët kontraktuese:

i) duke pranuar se funksionimi i reaktorëve bërthamorë gjeneron lëndë djegëse të konsumuar dhe mbetje radioaktive dhe që aplikime të tjera të teknologjive bërthamore gjenerojnë gjithashtu mbetje radioaktive;

ii) duke pranuar se të njëjtat objektiva sigurie zbatohen si për menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar, edhe për mbetjet radioaktive;

iii) duke riafirmuar rëndësinë ndaj komunitetit ndërkombëtar të garantimit që për sigurinë e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe të mbetjeve radioaktive janë planifikuar dhe zbatuar praktika të sigurta;

iv) duke pranuar rëndësinë e informimit të publikut për çështjet që lidhen me sigurinë e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe të mbetjeve radioaktive;

v) duke dëshiruar të promovojnë një kulturë bërthamore efektive në të gjithë botën;

vi) duke riafirmuar se përgjegjësia përfundimtare për garantimin e sigurisë së lëndës djegëse të konsumuar bërthamore dhe të mbetjeve radioaktive i takon shtetit;

vii) duke pranuar se përcaktimi i politikës së ciklit të lëndës djegëse bërthamore i

takon shtetit, disa shtete e konsiderojnë lëndën djegëse të konsumuar si një burim të vlefshëm që duhet të ripërpunohet, të tjerë zgjedhin depozitimin përfundimtar të saj;

viii) duke pranuar se lënda djegëse e konsumuar dhe mbetjet radioaktive, të cilat nuk përfshihen në këtë Konventë, pasi ato janë brenda programeve ushtarake ose të mbrojtjes, duhet të menaxhohen në përputhje me objektivat e deklaruara në këtë Konventë;

ix) duke afirmuar rëndësinë e bashkëpunimit ndërkombëtar për forcimin e sigurisë së lëndës djegëse bërthamore dhe menaxhimit të mbetjeve radioaktive nëpërmjet mekanizmave dypalësh dhe shumëpalëshe, dhe nëpërmjet kësaj Konvente nxitëse;

x) duke i kushtuar vëmendje nevojave të vendeve në zhvillim dhe veçanërisht të shteteve më pak të zhvilluara, si dhe të shteteve me ekonomi në tranzicion dhe të nevojës për të lehtësuar mekanizmat që ekzistojnë për të ndihmuar në përmbushjen e të drejtave dhe detyrimeve të tyre, të vendosura në këtë Konventë nxitëse;

xi) të bindur që mbetjet radioaktive kurdoherë në përputhje me sigurinë e menaxhimit të këtyre materialeve, duhet të depozitohen në shtetin në të cilin ato u krijuan, ndërkohë duke pranuar se në rrethana të caktuara, menaxhimi i sigurt dhe efikas i lëndës djegëse të konsumuar dhe i mbetjeve radioaktive mund të nxitet nëpërmjet marrëveshjeve ndërmjet palëve kontraktuese për të përdorur instalimet në një prej tyre në interes të palëve të tjera, veçanërisht kur mbetjet rrjedhin nga projektet e përbashkëta;

xii) duke pranuar se çdo shtet ka të drejtën të ndalojë importimin e lëndës djegëse të konsumuar dhe mbetjeve radioaktive të huaja në territorin e tij;

xiii) duke mbajtur parasysh Konventën për sigurinë bërthamore (1994), Konventën për njoftimin e shpejtë të një aksidenti bërthamor (1986), Konventën për ndihmë në rastin e një aksidenti bërthamor ose emergjence radiologjike (1986), Konventën për mbrojtjen fizike të materialit bërthamor (1980), Konventën për parandalimin e ndotjeve detare nga hedhja e mbetjeve dhe e materialeve të tjera, të amenduar (1994) dhe instrumente të tjera ndërkombëtare që lidhen me to;

xiv) duke mbajtur parasysh parimet në përmbajtje të materialit ndërinstitucional “Standardet ndërkombëtare bazë të sigurisë për mbrojtjen nga rrezatimet jonizuese dhe për sigurinë e burimeve të rrezatimeve” (1996), në bazat e sigurisë të ANEA-s me titull “Parimet e menaxhimit të mbetjeve radioaktive” (1995) dhe në standardet ndërkombëtare ekzistuese që lidhen me sigurinë dhe transportin e materialeve radioaktive;

xv) duke iu referuar kapitullit 22 të agjendës 21 të Konferencës së Kombeve të Bashkuara për mjedisin dhe zhvillimin në Rio de Zhaniero, e miratuar në 1992, e cila riafirmon rëndësinë kryesore të menaxhimit të sigurt dhe të rregullt nga pikëpamja mjedisore të mbetjeve radioaktive;

xvi) duke pranuar dëshirën e forcimit të sistemit të kontrollit ndërkombëtar të zbatuar në mënyrë specifike për mbetjet radioaktive, siç referohet në nenin 1(3) të Konventës së Bazelit për kontrollin e lëvizjeve ndërkufitare të mbetjeve të rrezikshme dhe depozitimit të tyre (1989);

kanë rënë dakord për sa më poshtë:

KAPITULLI 1 OBJEKTIVAT, PËRKUFIZIMET DHE FUSHA E ZBATIMIT

Neni 1 Objektivat

Objektivat e kësaj Konvente janë:

i) të arrijë dhe të ruajë një nivel të lartë mbarëbotëror të sigurisë së menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe të mbetjeve radioaktive, nëpërmjet forcimit të masave kombëtare dhe bashkëpunimit ndërkombëtar, duke përfshirë, sipas rastit, bashkëpunimin teknik të lidhur me sigurinë;

ii) të garantojë që gjatë të gjitha etapave të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe mbetjeve radioaktive ekziston mbrojtje efektive ndaj rreziqeve potenciale, në mënyrë që individët, shoqëria dhe mjedisi të jenë të mbrojtur nga pasojat e dëmshme të rrezatimeve jonizuese, tani dhe në të ardhmen, në mënyrë që nevojat dhe aspiratat e brezit të tanishëm të përmbushen pa cenuar aftësinë e brezave të ardhshëm për të përmbushur nevojat dhe aspiratat e tyre;

iii) të parandalojë aksidentet me pasoja radiologjike dhe të zbusë pasojat e tyre kur ato ndodhin gjatë çdo etape të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive.

Neni 2 Përkufizimet

Për qëllimet e kësaj Konvente:

a) “Mbyllje” nënkupton përfundimin e të gjitha operacioneve në pak kohë pas vendosjes së lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive në një instalim depozitues. Kjo përfshin punimet inxhinierike përfundimtare ose punime të tjera që kërkohen për të sjellë instalimin në kushte që ai të jetë i sigurt në planin afatgjatë.

b) “Çklasifikim” nënkupton të gjitha hapat që çojnë në çlirimin e një instalimi bërthamor, i ndryshëm nga një instalim depozitues, nga kontrolli rregullator. Këto hapa përfshijnë procesin e eliminimit të ndotjeve dhe të çmontimit.

c) “Shkarkime” nënkupton shkarkimet e planifikuara dhe të kontrolluara në mjedis, si një praktikë e ligjshme, brenda kufijve të lejuar nga organi rregullator, të materialeve radioaktive të lëngëta ose të gazta që rrjedhin nga instalimet bërthamore të licencuara gjatë funksionimit normal të tyre.

d) “Depozitim” nënkupton vendosjen e lëndës djegëse të konsumuar dhe të mbetjeve radioaktive në një instalim të përshtatshëm, pa synuar nxjerrjen e tyre nga instalimi.

e) “Licencë” nënkupton çdo autorizim, leje ose certifikatë që jepet nga enti rregullator për kryerjen e veprimtarive që lidhen me menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive.

f) “Instalim bërthamor” nënkupton një instalim civil dhe truallin, ndërtesat dhe pajisjet e lidhura me të, në të cilin prodhohen, përpunohen, përdoren, trajtohen, ruhen ose depozitohen materiale radioaktive në sasi që kërkojnë mbajtjen parasysh të sigurisë.

g) “Koha e operimit” nënkupton periudhën gjatë të cilës një instalim i menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar ose i mbetjeve radioaktive përdoret për qëllimin për të cilin është ndërtuar. Në rastin e një instalimi depozitues, periudha fillon kur në të vendoset për herë të parë lënda djegëse e konsumuar ose mbetjet radioaktive dhe mbaron me mbylljen e instalimit.

h) “Mbetje radioaktive” nënkupton një material radioaktiv në formë të ngurtë, të lëngët ose të gaztë, për të cilën nga pala kontraktuese ose nga persona juridikë ose fizikë, vendimi i të cilëve pranohet nga pala kontraktuese, nuk parashikohet asnjë përdorim i mëtejshëm dhe që kontrollohet si mbetje radioaktive nga enti rregullator sipas kuadrit legjislativ dhe rregullator të palës kontraktuese.

i) "Menaxhim i mbetjeve radioaktive" nënkupton të gjitha veprimtaritë, duke përfshirë veprimtaritë mbi nxjerrjen nga përdorimi, që lidhen me trajtimin, trajtimin paraprak, trajtimin, kondicionimin, ruajtjen ose depozitimin e mbetjeve radioaktive, duke përjashtuar transportimin jashtë vendit. Ai mund të përfshijë edhe shkarkimet.

j) "Instalim për menaxhimin e mbetjeve radioaktive" nënkupton çdo shërbim ose instalim, qëllimi parësor i të cilit është menaxhimi i mbetjeve radioaktive, duke përfshirë një instalim bërthamor në procesin e nxjerrjes jashtë përdorimit vetëm nëse ai është projektuar nga pala kontraktuese si instalim për menaxhimin e mbetjeve radioaktive.

k) "Organ rregullator" nënkupton çdo organ ose organe, të cilit/të cilave i/u është dhënë nga pala kontraktuese autoriteti ligjor për të rregulluar çdo aspekt të sigurisë së lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive, duke përfshirë dhënien e licencave.

l) "Ripërpunim" nënkupton një proces ose operacion, qëllimi i të cilit është ekstraktimi i izotopeve radioaktive nga lënda djegëse e konsumuar për përdorim të mëtejshëm.

m) "Burim i mbyllur" nënkupton një material radioaktiv që është i mbyllur në mënyrë të përhershme në një kapsulë ose i lidhur fuqimisht dhe në formë të ngurtë, duke përjashtuar elementet e lëndës djegëse të reaktorit.

n) "Lëndë djegëse e konsumuar" nënkupton lëndën djegëse bërthamore që është rrezatuar dhe është nxjerrë në mënyrë të përhershme nga qendra e reaktorit.

o) "Menaxhimi i lëndës djegëse të konsumuar" nënkupton të gjitha aktivitetet që lidhen me ruajtjen e lëndës djegëse të konsumuar, duke përjashtuar transportimin jashtë vendit të ruajtjes. Ai mund të përfshijë edhe shkarkimet.

p) "Instalim i menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar" nënkupton çdo pajisje ose instalim, qëllimi parësor i të cilit/ës është menaxhimi i lëndës djegëse të konsumuar.

q) "Shtet i destinacionit" nënkupton një shtet në të cilin është planifikuar ose po kryhet një lëvizje ndërkuftare.

r) "Shtet i origjinës" nënkupton një shtet nga i cili është planifikuar të fillojë ose ka filluar një lëvizje ndërkuftare.

s) "Shtet i tranzitit" nënkupton një shtet i ndryshëm nga shteti i origjinës ose shteti i destinacionit, nëpër territorin e të cilit është planifikuar ose po kryhet një lëvizje ndërkuftare.

t) "Ruajtje" nënkupton mbajtjen e lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive në një instalim që siguron kontrollin, me synim lëvizjen e tyre;

u) "Lëvizje ndërkuftare" nënkupton çdo dërgesë të lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive nga shteti i origjinës tek shteti i destinacionit.

Neni 3

Fusha e zbatimit

1. Kjo Konventë zbatohet ndaj sigurisë së menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar, kur lënda djegëse e konsumuar rrjedh nga operimi i reaktorëve bërthamorë civilë. Lënda djegëse e konsumuar që mbahet në instalimet ripërpunuese si pjesë e aktiviteteve ripërpunuese nuk mbulohet nga zbatimi i kësaj Konvente, nëse pala kontraktuese nuk deklaron se ripërpunimi është pjesë e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar.

2. Kjo Konventë zbatohet ndaj sigurisë së menaxhimit të mbetjeve radioaktive që rrjedhin nga aplikimet civile. Megjithatë, kjo Konventë nuk zbatohet ndaj mbetjeve që përmbajnë vetëm materiale radioaktive, të cilat ndodhen në natyrë dhe nuk rrjedhin nga cikli i lëndës djegëse bërthamore, nëse ato nuk përbëjnë një burim të konsumuar ose nuk deklarohen si mbetje radioaktive për qëllimet e kësaj Konvente nga pala kontraktuese.

3. Kjo Konventë nuk zbatohet ndaj sigurisë së menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar ose mbetjeve radioaktive brenda programeve të mbrojtjes ose ushtarake, nëse nuk deklarohet si lëndë djegëse e konsumuar ose mbetje radioaktive për qëllimet e kësaj Konvente

nga pala kontraktuese. Megjithatë, kjo Konventë zbatohet për sigurinë e lëndës djegëse të konsumuar ose mbetjet radioaktive nga programet e mbrojtjes ose ushtarake nëse dhe kur materiale të tilla transferohen në mënyrë të përhershme dhe menaxhohen tërësisht brenda programeve civile.

4. Kjo Konventë zbatohet edhe ndaj shkarkimeve, siç parashikohet nga nenet 4, 7, 11, 14, 24 dhe 26.

KAPITULLI 2 SIGURIA E MENAXHIMIT TË LËNDËS DJEGËSE TË KONSUMUAR

Neni 4

Kërkesat e përgjithshme të sigurisë

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që në të gjitha etapat e menaxhimit të lëndës djegëse, individët, shoqëria dhe mjedisi të jenë të mbrojtura në nivel të mjaftueshëm nga rreziqet radiologjike.

Duke vepruar kështu, çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur:

- i) për të garantuar që kriticiteti dhe heqja e nxehtësisë së mbetur të prodhuar gjatë menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar të jenë trajtuar në nivel të mjaftueshëm;
- ii) për të garantuar që prodhimi i mbetjeve radioaktive të lidhura me menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar të jetë ruajtur në minimumin e mundshëm, në përputhje me llojin e politikës së lëndës djegëse të miratuar;
- iii) për të marrë parasysh ndërvarësinë ndërmjet hapave të ndryshëm në menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar;
- iv) për të siguruar mbrojtjen efektive të individëve, shoqërisë dhe mjedisit, duke zbatuar në nivel kombëtar metoda mbrojtëse të përshtatshme të miratuara nga organi rregullator në kuadrin e legjislacionit të tij kombëtar, i cili është në përputhje me kriteret dhe standardet e miratuara në nivel ndërkombëtar;
- v) për të marrë parasysh rreziqet kimike, biologjike dhe të tjera që mund të jenë të lidhura me menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar;
- vi) për t'u përpjekur që të shmangë veprime të cilat shkaktojnë ndikime të parashikuara në mënyrë të arsyeshme te brezat e ardhshëm, më të mëdha se ato të lejuara për brezin e tanishëm;
- vii) për të synuar shmangien e vendosjes së barrëve të panevojshme për brezat e ardhshëm.

Neni 5

Instalimet ekzistuese

Çdo palë kontraktuese merr hapat e nevojshëm për të shqyrtuar sigurinë e çdo instalimi menaxhues ekzistues në kohën e hyrjes në fuqi të Konventës për atë palë kontraktuese dhe garanton që, nëse është e nevojshme, të bëhen të gjitha përmirësimet e mundshme për rritjen e sigurisë së këtij instalimi.

Neni 6

Vendosja e instalimeve të propozuara

1. Çdo palë kontraktuese merr hapat e nevojshëm për të siguruar që janë hartuar dhe zbatuar procedurat për një instalim menaxhues të lëndës djegëse të konsumuar të propozuar:

- i) për të vlerësuar të gjithë faktorët e lidhur me vendin, të cilët mund të ndikojnë në sigurinë e një instalimi të tillë gjatë kohës së tij të punës;

ii) për të vlerësuar ndikimet e mundshme të sigurisë së instalimit për individët, shoqërinë dhe mjedisin;

iii) për të përgatitur informacion për sigurinë e një instalimi të tillë, i cili vihet në dispozicion të publikut;

iv) për t'u konsultuar me palët kontraktuese në afërsinë e një instalimi të tillë, se sa është e mundur që ata të preken nga ky instalim dhe t'u sigurojë, me kërkesën e tyre, të dhëna të përgjithshme për instalimin, për t'i aftësuar ata të vlerësojnë ndikimet e mundshme të sigurisë së instalimit mbi territorin e tyre.

2. Duke vepruar kështu, çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për t'u siguruar që instalime të tilla nuk do të kenë pasoja të papranueshme për palët e tjera kontraktuese, duke u vendosur në përputhje me nenin 4.

Neni 7

Projektimi dhe ndërtimi i instalimeve

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që:

i) projektimi dhe ndërtimi i instalimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar siguron masa të përshtatshme për të kufizuar ndikimet e mundshme radiologjike tek individët, shoqëria dhe mjedisi, duke përfshirë edhe ato nga shkarkimet ose çlirimet e pakontrolluara;

ii) në stadin e projektimit janë marrë parasysh planet konceptuale dhe kur është e nevojshme, kushtet teknike për nxjerrjen jashtë përdorimit të instalimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar;

iii) teknologjitë e përfshira në projektimin dhe ndërtimin e instalimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar janë mbështetur tek përvoja, testimi ose analizat.

Neni 8

Vlerësimi i sigurisë së instalimeve

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që:

i) përpara ndërtimit të një instalimi të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar, duhet të kryhet një vlerësim sistematik i sigurisë dhe një vlerësim mjedisor në përshtatje me rrezikun e paraqitur nga instalimi dhe që mbulon kohën e tij të punës;

ii) përpara operimit të një instalimi të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar, duhet të përgatitet, kur çmohet e nevojshme, një version i përditësuar dhe i hollësishëm i vlerësimit të sigurisë dhe i vlerësimit mjedisor për të plotësuar vlerësimin e përmendur në paragrafin "i".

Neni 9

Operimi i instalimeve

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që:

i) licenca e operimit të një instalimi menaxhues të lëndës djegëse të konsumuar bazohet në një vlerësim të duhur, siç përcaktohet në nenin 8 dhe është kusht për përmbushjen e programit të vënies në punë, duke treguar që instalimi i ndërtuar është në përputhje me projektin dhe kërkesat e sigurisë;

ii) kufijtë dhe kushtet e operimit që rrjedhin nga testimi, përvoja e punës dhe vlerësimi, siç përcaktohet në nenin 8, përcaktohen dhe rishikohen sipas nevojës;

iii) operimi, mirëmbajtja, monitorimi, inspektimi dhe testimi i instalimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar janë kryer në përputhje me procedurat e vendosura;

iv) mbështetja inxhinierike dhe teknike në të gjitha fushat e lidhura me sigurinë vihet në dispozicion gjatë gjithë kohës së punës të një instalimi menaxhues të lëndës djegëse të konsumuar;

v) incidentet e rëndësishme të sigurisë i raportohen në kohë entit rregullator nga mbajtësi i licencës;

vi) janë vendosur programe për mbledhjen dhe analizimin e përvojës që lidhet me operimin dhe që rezultatet shpallen, sipas rastit;

vii) janë përgatitur dhe përditësuar, sipas nevojës, planet për nxjerrjen jashtë përdorimit të një instalimi për menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar, duke përdorur informacionin e përftuar gjatë kohës së punës së instalimit dhe janë shqyrtuar nga enti rregullator.

Neni 10

Depozitimi përfundimtar i lëndës djegëse të konsumuar

Nëse një palë kontraktuese, sipas kuadrit të saj ligjor dhe rregullator, ka projektuar lëndën djegëse të konsumuar për depozitim përfundimtar, depozitimi përfundimtar i kësaj lënde djegëse të konsumuar bëhet në përputhje me detyrimet e kapitullit 3 që lidhen me depozitimin përfundimtar të mbetjeve radioaktive.

KAPITULLI 3

SIGURIA E MENAXHIMIT TË MBETJEVE RADIOAKTIVE

NENI 11

Kërkesat e përgjithshme të sigurisë

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që në të gjitha etapat e menaxhimit të mbetjeve radioaktive, individët, shoqëria dhe mjedisi të jenë të mbrojtur në nivel të mjaftueshëm nga rreziqet radiologjike dhe rreziqe të tjera.

Duke vepruar kështu, çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur:

i) për të siguruar që kriticiteti dhe heqja e nxehtësisë së mbetur të prodhuar gjatë menaxhimit të mbetjeve radioaktive të jenë trajtuar në nivel të mjaftueshëm;

ii) për të siguruar që prodhimi i mbetjeve radioaktive të ruhet në minimumin e mundshëm;

iii) për të marrë parasysh ndërvarësinë ndërmjet hapave të ndryshëm në menaxhimin e mbetjeve radioaktive;

iv) për të siguruar mbrojtjen efektive të individëve, shoqërisë dhe mjedisit, duke zbatuar në nivel kombëtar metoda mbrojtëse të përshtatshme të miratuara nga organi rregullator në kuadrin e legjislacionit të tij kombëtar, i cili është në përputhje me kriteret dhe standardet e miratuara në nivel ndërkombëtar;

v) për të marrë parasysh rreziqet kimike, biologjike dhe të tjera që mund të jenë të lidhura me menaxhimin e mbetjeve radioaktive;

vi) për t'u përpjekur që të shmangë veprime të cilat shkaktojnë pasoja të parashikuara në mënyrë të arsyeshme tek brezat e ardhshëm, më të mëdha sesa ato të lejuara për brezin e tanishëm;

vii) për të synuar shmangien e vendosjes së barrëve të panevojshme tek brezat e ardhshëm.

Neni 12

Instalimet ekzistuese dhe praktikat e kaluara

Çdo palë kontraktuese merr në kohën e duhur hapat e nevojshëm për të shqyrtuar:

i) sigurinë e çdo instalimi menaxhues të mbetjeve radioaktive ekzistuese në kohën e hyrjes në fuqi të Konventës për atë palë kontraktuese dhe të sigurojë që, nëse është e nevojshme, të bëhen të gjitha përmirësimet e mundshme për rritjen e sigurisë të këtij instalimi.

ii) rezultatet e praktikave të kaluara, me qëllim për të përcaktuar, nëse është e nevojshme, ndonjë ndërhyrje për arsye të mbrojtjes nga rrezatimi, duke mbajtur parasysh që zvogëlimi në dëmin që rezulton nga zvogëlimi i dozës duhet të jetë i mjaftueshëm për të justifikuar dëmin dhe koston, duke përfshirë kostot sociale të ndërhyrjes.

Neni 13

Vendosja e instalimeve të propozuara

1. Çdo palë kontraktuese merr hapat e nevojshëm për të siguruar që janë hartuar dhe zbatuar procedurat për një instalim menaxhues të mbetjeve radioaktive të propozuar:

i) për të vlerësuar të gjithë faktorët e lidhur me vendin, të cilët mund të ndikojnë në sigurinë e një instalimi të tillë gjatë kohës së tij të punës, si dhe të një instalimi depozitues pas mbylljes;

ii) për të vlerësuar ndikimet e mundshme të sigurisë së një instalimi të tillë për individët, shoqërinë dhe mjedisin, duke mbajtur parasysh zhvillimin e mundshëm të kushteve të vendit të instalimit depozitues pas mbylljes;

iii) për të përgatitur informacion për sigurinë e një instalimi të tillë, i cili i vihet në dispozicion publikut;

iv) për t'u konsultuar me palët kontraktuese në afërsinë e një pajisjeje të tillë, sesa është e mundur që ata të preken nga ky instalim dhe t'u sigurojë atyre, sipas kërkesës, të dhëna të përgjithshme që lidhen me instalimin për t'i aftësuar ata të vlerësojnë ndikimet e mundshme të sigurisë së instalimit mbi territorin e tyre.

2. Duke vepruar kështu, çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që instalime të tilla nuk do të kenë pasoja të papranueshme për palët e tjera kontraktuese, duke u vendosur në përputhje me kërkesat e përgjithshme të sigurisë të nenit 11.

Neni 14

Projektimi dhe ndërtimi i instalimeve

Çdo palë kontraktuese duhet të marrë hapat e përshtatshëm për të siguruar që:

i) projektimi dhe ndërtimi i një instalimi të menaxhimit të mbetjeve radioaktive siguron masa të përshtatshme për të kufizuar ndikimet e mundshme radiologjike tek individët, shoqëria dhe mjedisi, duke përfshirë edhe ato nga shkarkimet ose çlirimet e pakontrolluara;

ii) në stadin e projektimit janë marrë parasysh planet konceptuale dhe kur është e nevojshme kushtet teknike për çklasifikimin e instalimit të menaxhimit të mbetjeve radioaktive të konsumuara, i ndryshëm nga instalimet e depozitimit përfundimtar;

iii) teknologjitë e përfshira në projektimin dhe ndërtimin e instalimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar janë mbështetur tek përvoja, testimi ose analizat.

iv) teknologjitë e përfshira në projektimin dhe ndërtimin e një instalimi të menaxhimit të mbetjeve radioaktive mbështeten tek përvoja, testimi dhe analizat.

Neni 15
Vlerësimi i sigurisë së instalimeve

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për t'u siguruar që:

- i) përpara ndërtimit të një instalimi të menaxhimit të mbetjeve radioaktive të kryhet një vlerësim sistematik i sigurisë dhe një vlerësim mjedisor në përshtatje me rrezikun e paraqitur nga instalimi dhe që mbulon kohën e tij të punës;
- ii) për më tepër, përpara ndërtimit të një instalimi të depozitimit përfundimtar, duhet të bëhet një vlerësim sistematik i sigurisë dhe një vlerësim mjedisor për periudhën pas mbylljes së instalimit dhe rezultatet duhet të vlerësohen sipas kriterëve të vendosura nga organi rregullator;
- iii) përpara operimit të një instalimi të menaxhimit të mbetjeve radioaktive duhet të përgatitet, kur çmohet e nevojshme, një version i përditësuar dhe i hollësishëm i vlerësimit të sigurisë dhe i vlerësimit mjedisor për të plotësuar vlerësimet e përmendura në paragrafin "i".

Neni 16
Operimi i instalimeve

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që:

- i) licenca për të operuar një instalim menaxhues të mbetjeve radioaktive të bazohet në një vlerësim të përshtatshëm, siç përcaktohet në nenin 15 dhe është kusht për përmbushjen e programit të vënies në punë, duke treguar që instalimi i ndërtuar është në përputhje me projektin dhe kërkesat e sigurisë;
- ii) kufijtë dhe kushtet e operimit që rrjedhin nga testimet, përvoja e punës dhe vlerësimet, siç përcaktohet në nenin 15 janë përcaktuar dhe rishikuar sipas nevojës;
- iii) operimi, mirëmbajtja, monitorimi, inspektimi dhe testimi i një instalimi të menaxhimit të mbetjeve radioaktive janë kryer në përputhje me procedurat e vendosura. Për një instalim depozitues përfundimtar, rezultatet e marra duhet të përdoren për të verifikuar dhe shqyrtuar vlefshmërinë e pranimeve të bëra dhe për të përditësuar vlerësimet siç përcaktohet në nenin 15 për periudhën pas mbylljes;
- iv) mbështetja inxhinierike dhe teknike në të gjitha fushat e lidhura me sigurinë vihet në dispozicion gjatë gjithë kohës së punës së një instalimi të menaxhimit të mbetjeve radioaktive;
- v) janë zbatuar procedurat për karakterizimin dhe veçimin e lëndëve radioaktive;
- vi) incidentet e rëndësishme për sigurinë i raportohen në kohë organit rregullator nga mbajtësi i licencës;
- vii) janë vendosur programe për mbledhjen dhe analizimin në lidhje me përvojën e operimit dhe që rezultatet janë shpallur sipas rastit;
- viii) janë përgatitur dhe përditësuar, siç nevojitet, planet për çklasifikimin e një instalimi për menaxhimin e mbetjeve radioaktive, i ndryshëm nga një instalim depozitimi përfundimtar, duke përdorur informacionin e përfutur gjatë kohës së punës së instalimit dhe janë shqyrtuar nga organi rregullator;
- ix) janë përgatitur dhe përditësuar planet për mbylljen e një instalimi depozitues përfundimtar, sipas nevojës, duke përdorur informacionin e përfutur gjatë kohës së punës të instalimit dhe janë shqyrtuar nga organi rregullator.

Neni 17

Masat institucionale pas mbylljes

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që pas mbylljes së një instalimi depozitues përfundimtar:

i) janë ruajtur të dhënat e vendit, projektit dhe inventarit të këtij instalimi, të kërkuara nga organi rregullator;

ii) janë kryer kontrolle institucionale aktive ose pasive, si për shembull monitorimi ose kufizimet e hyrjeve, nëse kërkohen; dhe

iii) nëse është zbuluar gjatë çdo periudhe të kontrollit institucional, një çlirim i paplanifikuar i lëndëve radioaktive në mjedis, janë zbatuar masat ndërhyrëse, sipas nevojës.

KAPITULLI 4 DISPOZITAT E SIGURISË SË PËRGJITHSHME

Neni 18

Masat zbatuese

Çdo palë kontraktuese brenda kuadrit të ligjeve kombëtare, merr masa legislative, rregullatore dhe administrative dhe hapa të tjerë të nevojshëm për zbatimin e detyrimeve të saj sipas kësaj Konvente.

Neni 19

Kuadri ligjor dhe rregullator

1. Çdo palë kontraktuese vendos dhe ruan një kuadër ligjor dhe rregullator për të administruar sigurinë e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe të mbetjeve radioaktive.

2. Ky kuadër ligjor dhe rregullator garanton:

i) vendosjen e kërkesave dhe rregulloreve kombëtare të sigurisë të zbatueshme për sigurinë e rrezatimeve;

ii) një sistem licencimi të aktiviteteve menaxhuese të lëndës djegëse të konsumuar dhe të mbetjeve radioaktive;

iii) një sistem të ndalimit të operimit të një instalimi të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive pa një licencë;

iv) një sistem të një kontrolli të përshtatshëm kombëtar, të inspektimit rregullator, të dokumentimit dhe raportimit;

v) forcimin e rregulloreve të zbatueshme dhe të kushteve të licencës;

vi) një ndarje të qartë të përgjegjësisë të enteve të përfshira në hapat e ndryshëm të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe të mbetjeve radioaktive.

3. Palët kontraktuese marrin përgjegjësitë e duhura të objektivave të kësaj Konvente kur konsiderojnë nëse duhet të trajtojnë materialet radioaktive si mbetje radioaktive.

Neni 20

Organi rregullator

1. Çdo palë kontraktuese vendos ose përcakton një organ rregullator të ngarkuar me zbatimin e kuadrit ligjor dhe rregullator, siç përmendet në nenin 19 dhe me autoritetin, kompetencën, burimet financiare dhe njerëzore të mjaftueshme për të përmbushur përgjegjësitë e tij të përcaktuara.

2. Çdo palë kontraktuese, në përputhje me kuadrin e saj ligjor dhe rregullator, merr

hapat e duhur për të garantuar pavarësinë efektive të funksioneve rregullatore nga funksionet e tjera ku organizatat janë përfshirë, si në menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive, dhe në rregulloret e tyre.

Neni 21

Përgjegjësitë e mbajtësit të licencës

1. Çdo palë kontraktuese garanton që përgjegjësia parësore për sigurinë e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar ose mbetjeve radioaktive mbetet mbi mbajtësin e licencës përkatëse dhe merr hapat e duhur për të garantuar që çdo mbajtës licence përmbush përgjegjësitë e tij.

2. Nëse nuk ka mbajtës të tillë licence ose palë tjetër përgjegjëse, përgjegjësia mbetet mbi palën kontraktuese e cila ka juridiksionin mbi lëndën djegëse të konsumuar ose mbi mbetjet radioaktive.

Neni 22

Burimet financiare dhe njerëzore

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që:

i) ka në dispozicion personel të kualifikuar, sipas nevojës, për aktivitetet e lidhura me sigurinë gjatë kohës së punës të instalimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe mbetjeve radioaktive;

ii) burime financiare të mjaftueshme janë vënë në dispozicion për të mbështetur sigurinë e instalimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe mbetjeve radioaktive gjatë kohës së punës dhe për nxjerrjen jashtë përdorimit;

iii) janë përgatitur dispozita financiare të cilat bëjnë të mundur kontrollin e përshtatshëm institucional dhe masa monitoruese që ato të vazhdojnë për periudhën që çmohet e nevojshme pas mbylljes së instalimit të depozitimit përfundimtar.

Neni 23

Garantimi i cilësisë

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që janë përgatitur dhe zbatuar programe të përshtatshme të garantimit të cilësisë në lidhje me menaxhimin e lëndës djegëse të konsumuar dhe mbetjeve radioaktive.

Neni 24

Mbrojtja operacionale nga rrezatimet

1. Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që gjatë kohës së operimit të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar dhe mbetjeve radioaktive;

i) ekspozimet e rrezatimeve të punonjësve dhe publikut të shkaktuara nga instalimi duhet të ruhen në nivel aq të ulët sa mund të arrihet në mënyrë të arsyeshme, duke mbajtur parasysh faktorët ekonomikë dhe socialë;

ii) asnjë individ nuk duhet të ekspozohet, në situata normale, ndaj dozave të rrezatimit që tejkalojnë nivelet kombëtare për kufizimin e dozave, të cilat janë në përputhje me standardet e certifikuara ndërkombëtare të mbrojtjes nga rrezatimet; dhe

iii) duhet të merren masa për të parandaluar çlirimin e paplanifikuar dhe të pakontrolluar të lëndëve radioaktive në mjedis.

2. Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që shkarkimet të

kufizohen:

i) të ruajë ekspozimet nga rrezatimet në nivel aq të ulët sa mund të arrihet në mënyrë të arsyeshme duke mbajtur parasysh faktorët ekonomikë dhe socialë; dhe

ii) që asnjë individ nuk duhet të ekspozohet, në situata normale, ndaj dozave të rrezatimit që tejkalojnë nivelet kombëtare për kufizimin e dozave, të cilat janë në përputhje me standardet e certifikuara ndërkombëtare të mbrojtjes nga rrezatimet.

3. Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar që gjatë kohës së operimit të një instalimi bërthamor të licencuar, në rastin e një çlirimi të paplanifikuar ose të pakontrolluar të lëndëve radioaktive në mjedis, të zbatohen masa korrigjuese të përshtatshme për të kontrolluar çlirimin dhe për të zbutur pasojat e tij.

Neni 25

Gatishmëria në raste emergjencash

1. Çdo palë kontraktuese garanton që përpara dhe gjatë funksionimit të një instalimi të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive ekzistojnë plane emergjence në vend dhe, kur është e nevojshme, edhe jashtë tij. Këto plane emergjence testohen me një nivel të përshtatshëm shpeshësie.

2. Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për përgatitjen dhe testimin e planeve të emergjencës për territorin e tij në masën që mund të preket në rastin e një emergjence në një instalim të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar ose të mbetjeve radioaktive në afërsi të territorit të tij.

Neni 26

Çklasifikimi

Çdo palë kontraktuese merr hapat e duhur për të garantuar çklasifikimin e një instalimi bërthamor. Këto hapa garantojnë që:

- i) janë në dispozicion personel i kualifikuar dhe burime financiare të mjaftueshme;
- ii) janë zbatuar dispozitat e nenit 24 në lidhje me mbrojtjen operacionale nga rrezatimet, me shkarkimet dhe çlirimet e pakontrolluara dhe të paplanifikuara;
- iii) janë mbajtur të dhëna për informacionet e rëndësishme të çklasifikimit.

KAPITULLI 5

DISPOZITA TË NDRYSHME

Neni 27

Lëvizja ndërkufitare

1. Çdo palë kontraktuese e përfshirë në lëvizjen ndërkufitare merr të gjitha hapat e duhur për të garantuar që kjo lëvizje është ndërmarrë në përputhje me dispozitat e kësaj Konvente dhe instrumentet ndërkombëtare detyrues përkatëse.

Duke vepruar në këtë mënyrë:

i) një palë kontraktuese që është një shtet origjine merr hapat e duhur për të garantuar që lëvizja ndërkufitare është e autorizuar dhe kryhet vetëm me njoftimin dhe pëlqimin paraprak të shtetit të destinacionit;

ii) lëvizja ndërkufitare nëpërmjet shteteve të tranzitit është subjekt i atyre detyrimeve ndërkombëtare që kanë lidhje me mënyrën e veçantë të transportit të përdorur;

iii) një palë kontraktuese, që është shtet destinacioni, jep pëlqimin për lëvizjen

ndërkufitare vetëm nëse ai ka kapacitetet teknike dhe administrative, si dhe strukturat rregullatore që nevojiten për të menaxhuar lëndën djegëse të konsumuar dhe mbetjet radioaktive në përputhje me këtë Konventë;

iv) një palë kontraktuese që është shtet origjine, autorizon një lëvizje ndërkufitare vetëm nëse ajo përmbush kushtet në përputhje me pëlqimin e shtetit të destinacionit që kërkesat e nënparagrafit (iii) janë përmbushur përpara lëvizjes ndërkufitare;

v) një palë kontraktuese që është shtet origjine, merr hapat e duhur për të lejuar rihyrjen në territorin e tij, nëse një lëvizje ndërkufitare nuk është ose nuk mund të kryhet në përputhje me këtë nen, deri në realizimin e një alternative të sigurt.

2. Një palë kontraktuese nuk licencon dërgimin e lëndës së tij djegëse të konsumuar ose të mbetjeve të tij radioaktive në një destinacion jugor me gjerësi gjeografike 60 gradë për depozitim të përkohshëm ose përfundimtar.

3. Asgjë në këtë Konventë nuk cenon ose ndikon:

i) ushtrimin, me anije ose avionë, të të gjitha shteteve, të të drejtave dhe lirive lundruese detare, lumore dhe ajrore, siç parashikohet nga ligjet ndërkombëtare;

ii) të drejtat e një pale kontraktuese, tek e cila eksportohen mbetje radioaktive për përpunim me kthim ose parashikimi për kthimin e mbetjeve radioaktive dhe produkteve të tjera pas trajtimit të tyre në shtetin e origjinës;

iii) të drejtën e një pale kontraktuese për të eksportuar lëndën e saj djegëse të konsumuar për përpunim;

iv) të drejtat e një pale kontraktuese, tek e cila eksportohet lënda djegëse e konsumuar për përpunim me kthim ose parashikimi për kthimin e mbetjeve radioaktive dhe produkteve të tjera që rrjedhin nga operacionet ripërpunuese tek shteti i origjinës.

Neni 28

Burimet e mbyllura të konsumuara

1. Çdo palë kontraktuese, në kuadrin e ligjeve të saj kombëtare, merr hapat e duhur për të garantuar që zotërimi, rifabrikimi ose depozitimi përfundimtar kryhet në mënyrë të sigurt.

2. Çdo palë kontraktuese lejon rikthim në territorin e saj të burimeve të mbyllura të konsumuara nëse, në kuadrin e ligjeve të saj kombëtare, ajo ka pranuar që ato të kthehen tek një fabrikues i kualifikuar për të marrë dhe zotëruar burimet e mbyllura të konsumuara.

KAPITULLI 6

TAKIMET E PALËVE KONTRAKTUESE

Neni 29

Takimet përgatitore

1. Një takim i palëve kontraktuese zhvillohet jo më vonë se gjashtë muaj pas datës së hyrjes në fuqi të kësaj Konvente.

2. Në këtë takim palët kontraktuese:

i) përcaktojnë datën për takimin e parë shqyrtues, siç përmendet në nenin 30. Ky takim shqyrtues zhvillohet sa më shpejt që të jetë e mundur, por jo më vonë se tridhjetë ditë pas hyrjes në fuqi të kësaj Konvente;

ii) përgatisin dhe miratojnë me konsensus rregullat e procedurës dhe rregulloret financiare;

iii) vendosin veçanërisht dhe në përputhje me rregullat e procedurës:

a) udhëzimet në lidhje me formën dhe strukturën e raporteve kombëtare që paraqiten sipas nenit 32;

- b) një datë për paraqitjen e këtyre raporteve;
- c) procesin për shqyrtimin e këtyre raporteve.

3. Çdo shtet ose organizatë rajonale e një integrimi ose natyrë tjetër, i cili/e cila ratifikon, pranon, miraton, aderon ose konfirmon këtë Konventë dhe për të cilën Konventa nuk ka hyrë ende në fuqi, mund të ndjekë takimin përgatitor sikur të ishte palë në këtë Konventë.

Neni 30

Takimet shqyrtuese

1. Palët kontraktuese zhvillojnë takime për qëllim të shqyrtimit të raporteve të paraqitura sipas nenit 32.

2. Në çdo takim shqyrtues palët kontraktuese:

i) përcaktojnë datën për takimin tjetër, që intervali ndërmjet takimeve shqyrtuese të mos kalojë tre vjet;

ii) mund të shqyrtojnë rregullat e vendosura sipas paragrafit 2 të nenit 29 dhe të miratojnë ndryshimet e bëra me konsensus, nëse nuk është parashikuar ndryshe në rregullat e procedurës. Ato gjithashtu mund të ndryshojnë me konsensus rregullat e procedurës dhe rregulloret financiare.

3. Në çdo takim shqyrtues pala kontraktuese ka një mundësi të arsyeshme për të diskutuar raportet e paraqitura nga palët e tjera kontraktuese dhe për të kërkuar sqarime për këto raporte.

Neni 31

Takimet e jashtëzakonshme

Një takim i jashtëzakonshëm i palëve kontraktuese zhvillohet:

i) nëse arrihet marrëveshja nga shumica e palëve kontraktuese të pranishme dhe votohet për takimin; ose

ii) me kërkesë me shkrim të një pale kontraktuese, brenda gjashtë muajve nga koha kur kjo kërkesë i është komunikuar palëve kontraktuese dhe njoftimi është marrë nga sekretariati i përmendur në nenit 37, që kërkesa është mbështetur nga shumica e palëve kontraktuese.

Neni 32

Raportimi

1. Në përputhje me dispozitat e nenit 30, çdo palë kontraktuese paraqet një raport kombëtar për çdo takim shqyrtues të palëve kontraktuese. Ky raport trajton masat e marra për zbatimin e çdo detyrimi të Konventës. Për çdo palë kontraktuese raporti gjithashtu trajton:

i) politikën e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar;

ii) praktikën e menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar;

iii) politikën e menaxhimit të mbetjeve radioaktive;

iv) praktikën e menaxhimit të mbetjeve radioaktive;

v) kriteret e përdorura për përcaktimin dhe kategorizimin e mbetjeve radioaktive.

2. Ky raport përfshin gjithashtu:

i) një listë të instalimeve të menaxhimit të lëndës djegëse të konsumuar që janë subjekt i kësaj Konvente, vendndodhjen e tyre, qëllimin kryesor dhe karakteristikat kryesore;

ii) një inventar të lëndës djegëse të konsumuar që është subjekt i kësaj Konvente dhe që është mbajtur në ruajtje dhe të asaj që është depozituar përfundimisht. Ky inventar

përmban një përshkrim të materialit dhe kur është e mundur, jep informacion për masën e tij dhe aktivitetin e përgjithshëm;

iv) një inventar të mbetjeve radioaktive që janë subjekt i kësaj Konvente që:

a) është mbajtur në ruajtje në instalimin e menaxhimit të mbetjeve radioaktive dhe të ciklit të lëndës djegëse;

b) është depozituar përfundimisht; ose

c) ka rezultuar nga praktikat e kaluara.

Ky inventar përmban një përshkrim të materialit dhe informacion tjetër të përshtatshëm të përdorshëm, si vëllimi ose masa, aktiviteti dhe radiobërthamat specifike.

v) një listë të instalimeve bërthamore në procesin e të qenurit të çklasifikuara dhe statusin e veprimtarive të çklasifikuara në këto instalime.

Neni 33

Pjesëmarrja

1. Çdo palë kontraktuese ndjek takimet e palëve kontraktuese dhe përfaqësohet në këto takime nga një delegat dhe nga anëtarë të tjerë si ekspertë dhe këshilltarë, si të çmohet e nevojshme.

2. Palët kontraktuese mund të ftojnë, me konsensus, çdo organizatë ndërqeveritare e cila është kompetente në lidhje me çështjet që trajtohen nga kjo Konventë, për të ndjekur si vëzhgues çdo takim ose sesion specifik të mëtejshëm. Vëzhguesve u kërkohet pranimi me shkrim dhe paraprakisht i dispozitave të nenit 36.

Neni 34

Raportet përmbledhëse

Palët kontraktuese miratojnë me konsensus dhe vënë në dispozicion të publikut një dokument që trajton çështje që janë shqyrtuar dhe përfundimet e arritura gjatë takimeve të palëve kontraktuese.

Neni 35

Gjuhët

1. Gjuhët e takimeve të palëve kontraktuese janë angleze, arabe, franceze, kineze, ruse dhe spanjolle, nëse nuk është parashikuar ndryshe në rregullat e procedurës.

2. Raportet e paraqitura sipas nenit 32 përgatiten në gjuhën kombëtare të palës kontraktuese që e paraqet ose në një nga gjuhët e vetme të përcaktuara për të cilat është arritur marrëveshja në rregullat e procedurës. Kur raporti është paraqitur në një gjuhë kombëtare, të ndryshme nga gjuhët e përcaktuara, sigurohet një përkthim i raportit nga pala kontraktuese në një nga gjuhët e përcaktuara.

3. Në rast mospërmbushjeje të dispozitave të paragrafit 2, nëse kompensohet, sekretariati kryen përkthimin e raportit të paraqitur në një gjuhë tjetër të takimit në gjuhën e përcaktuar.

Neni 36

Konfidencialiteti

1. Dispozitat e kësaj Konvente nuk cenojnë të drejtat dhe detyrimet e palëve kontraktuese sipas ligjeve e tyre për mbrojtjen e informacionit nga zbulimi. Për qëllimet e

këtij neni, “informacioni” përfshin, midis të tjerash, informacion në lidhje me sigurinë kombëtare ose me mbrojtjen fizike të materialeve bërthamore, informacion të mbrojtur nga të drejtat e pronësisë intelektuale ose nga konfidencialiteti industrial ose tregtar dhe të dhënat personale.

2. Kur në kontekstin e kësaj Konvente, një palë kontraktuese siguron informacion të identifikuar nga ajo si të mbrojtur, siç përshkruhet në paragrafin 1, ky informacion përdoret vetëm për qëllimet për të cilat ai është siguruar dhe konfidencialiteti i tij duhet të respektohet.

3. Për sa i përket informacionit që lidhet me lëndën djegëse të konsumuar ose mbetjet radioaktive që hyn në fushën e veprimit të kësaj Konvente në bazë të paragrafit 3 të nenit 3, dispozitat e kësaj Konvente nuk cenojnë diskrecionin ekskluziv të palës kontraktuese për të vendosur:

i) nëse një informacion i tillë është i klasifikuar ose i kontrolluar ndryshe për t’u mbrojtur nga shpërndarja;

ii) nëse duhet të sigurojë informacion që përmendet në nënparagrafin “i” të mësipërm në kontekst të Konventës; dhe

iii) cilat kushte të konfidencialitetit i janë bashkëlidhur një informacioni të tillë, nëse ai është siguruar në kontekstin e kësaj Konvente.

4. Përmbajtja e debateve gjatë shqyrtimit të raporteve kombëtare në çdo takim shqyrtues të mbajtur sipas nenit 30 është konfidenciale.

Neni 37 **Sekretariati**

1. Agjencia Ndërkombëtare e Energjisë Atomike (në vijim e referuar si “Agjencia”) i garanton sekretariatit takimet e palëve kontraktuese.

2. Sekretariati:

i) thërret, përgatit dhe kryen takimet e palëve kontraktuese të përmendura në nenet 29, 30 dhe 31;

ii) transmeton tek palët kontraktuese informacionet e marra ose të përgatitura në përputhje me dispozitat e kësaj Konvente. Kostot e shkaktuara nga Agjencia për kryerjen e funksioneve të përmendura në nënparagrafët “i” dhe “ii” të mësipërm përballohen nga Agjencia si pjesë e buxhetit të saj të rregullt.

3. Palët kontraktuese, me konsensus, mund t’i kërkojnë Agjencisë të sigurojë shërbime të tjera në mbështetje të takimeve të palëve kontraktuese. Agjencia mund të sigurojë shërbime të tilla nëse ato mund të ndërmerren brenda programit dhe buxhetit të saj të rregullt. Nëse kjo nuk është e mundur, Agjencia mund të sigurojë shërbime të tilla nëse sigurohen fonde vullnetare nga burime të tjera.

KAPITULLI 7 KLAUZOLA PËRFUNDIMTARE DHE DISPOZITA TË TJERA

Neni 38 **Zgjidhja e mosmarrëveshjeve**

Në rastin e një mosmarrëveshjeje ndërmjet dy ose më shumë palëve kontraktuese që lidhen me interpretimin ose zbatimin e kësaj Konvente, palët kontraktuese konsultohen brenda kuadrit të takimeve të palëve kontraktuese, me synim zgjidhjen e mosmarrëveshjes. Në rast se konsultimet janë joproduktive, mund të bëhet rekurs për ndërmjetësim, pajtim dhe mekanizma arbitrazhi të parashikuara nga ligjet ndërkombëtare, duke përfshirë rregullat dhe

praktikat që mbizotërojnë brenda ANEA-s.

Neni 39

Nënshkrimi, ratifikimi, pranimi, miratimi, aderimi

1. Kjo Konventë është e hapur për nënshkrim nga të gjitha shtetet në selinë e Agjencisë në Vjenë nga 29 shtatori 1997 deri në hyrjen e saj në fuqi.

2. Kjo Konventë është subjekt ratifikimi, pranimi ose miratimi nga shtetet nënshkruese.

3. Pas hyrjes së saj në fuqi, kjo Konventë do të jetë e hapur për aderim nga të gjitha shtetet.

4. i) Kjo Konventë do të jetë e hapur për nënshkrim në bazë të konfirmimit ose aderimit nga organizata rajonale të një integriteti ose natyre tjetër, me kusht që një organizatë e tillë të përbëhet nga shtete sovraane dhe të ketë kompetencë në lidhje me bisedimet, përfundimet ose zbatimet e marrëveshjeve ndërkombëtare në çështjet që trajtohen nga kjo Konventë.

ii) Për çështjet që janë brenda kompetencave të tyre, organizata të tilla duhet që në emrin e tyre të ushtrojnë të gjitha të drejtat dhe të përmbushin përgjegjësitë, të cilat kjo Konventë u atribuon shteteve palë.

iii) Kur bëhet palë e kësaj Konvente, një organizatë e tillë i komunikon depozitariut të përmendur në nenin 43 të kësaj Konvente, një deklaratë që tregon cilat shtete janë anëtare të saj, cilat nene të kësaj Konvente zbatohen ndaj saj dhe shtrirjen e kompetencës së saj në fushën e mbuluar nga këto nene.

iv) Një organizatë e tillë nuk ka votë shtesë ndaj atyre të shteteve anëtare.

5. Instrumentet e ratifikimit, pranimit, miratimit, aderimit ose konfirmimit depozitohen tek depozitari.

Neni 40

Hyrja në fuqi

1. Kjo Konventë hyn në fuqi ditën e nëntëdhjetë pas datës së depozitimit tek depozitari, të instrumentit të njëzet e pestë të ratifikimit, pranimit ose miratimit, duke përfshirë instrumentet e pesëmbëdhjetë shteteve që kanë central elektrobërthamor operacional.

2. Për çdo shtet ose organizatë rajonale të një integrimi ose natyre tjetër, e cila ratifikon, pranon, miraton, aderon ose konfirmon këtë Konventë pas datës së depozitimit të instrumentit të fundit që kërkohet të përmbushë kushtet e vendosura në paragrafin 1, kjo Konventë hyn në fuqi ditën e nëntëdhjetë pas datës së depozitimit tek depozitari të instrumentit të përshtatshëm nga një shtet ose organizatë e tillë.

Neni 41

Amendimet ndaj Konventës

1. Çdo palë kontraktuese mund të propozojë një amendament ndaj kësaj Konvente. Amendamentet e propozuara shqyrtohen në një takim shqyrtues ose në një takim të jashtëzakonshëm.

2. Teksti i çdo amendamenti të propozuar dhe arsyeja për të paraqiten tek depozitari, i cili i komunikon propozimin palëve kontraktuese të paktën nëntëdhjetë ditë përpara takimit në të cilin ai paraqitet për shqyrtim. Çdo koment i marrë për një propozim të tillë transmetohet nga depozitari tek palët kontraktuese.

3. Palët kontraktuese vendosin pas shqyrtimit për amendamentin e propozuar nëse ai duhet të miratohet me konsensus ose në mungesë të konsensusit, të paraqitet në një konferencë diplomatike. Konferenca kërkon shumicën me dy të tretat e votave të palëve kontraktuese të pranishme dhe që votojnë në takim, duke siguruar që të paktën gjysma e palëve kontraktuese të jenë të pranishëm në kohën e votimit.

4. Për të shqyrtuar dhe miratuar amendamentet e kësaj Konvente, konferenca diplomatike thirret nga depozitari dhe zhvillohet jo më vonë se një vit pas vendimit të duhur të marrë në përputhje me paragrafin 3 të këtij neni. Konferenca diplomatike bën çdo përpjekje për të garantuar që amendamentet të miratohen me konsensus. Kur kjo nuk është e mundur, amendamentet miratohen me shumicën e dy të tretave të të gjitha palëve kontraktuese.

5. Amendamentet e kësaj Konvente të miratuara sipas paragrafit 3 dhe 4 të mësipërm janë subjekt i ratifikimit, pranimit, miratimit ose konfirmimit nga palët kontraktuese dhe hyjnë në fuqi për ato palë kontraktuese që kanë ratifikuar, pranuar, miratuar ose konfirmuar ato në ditën e nëntëdhjetë pas marrjes nga depozitari të instrumenteve përkatëse e të paktën dy të tretave të palëve kontraktuese. Për një palë kontraktuese e cila ratifikon, pranon, miraton ose konfirmon amendamentet në fjalë, amendamentet hyjnë në fuqi ditën e nëntëdhjetë pasi palët kontraktuese të kenë depozituar instrumentet e tyre përkatëse.

Neni 42 **Denoncimi**

1. Çdo palë kontraktuese mund të denoncojë këtë Konventë me njoftim me shkrim tek depozituesi.

2. Denoncimi hyn në fuqi një vit pas datës së marrjes së njoftimit nga depozitari ose në një datë tjetër të mëvonshme, siç mund të përcaktohet në njoftim.

Neni 43 **Depozitari**

1. Drejtori i përgjithshëm i Agjencisë është depozitar i kësaj Konvente.

2. Depozitari informon palët kontraktuese për:

i) nënshkrimin e kësaj Konvente dhe për depozitimimin e instrumenteve të ratifikimit, pranimit, miratimit, aderimit ose konfirmimit, në përputhje me nenin 39;

ii) datën në të cilën Konventa hyn në fuqi, në përputhje me nenin 40;

iii) njoftimet për denoncimin e Konventës dhe për datën që lidhet me to, në përputhje me nenin 42;

iv) amendamentet e propozuara për këtë Konventë të paraqitura nga palët kontraktuese, amendamentet e miratuara nga konferenca diplomatike përkatëse ose nga takimi i palëve kontraktuese dhe datën e hyrjes në fuqi të amendamenteve në fjalë, në përputhje me nenin 41.

Neni 44 **Tekstet autentike**

Originali i kësaj Konvente, tekstet e së cilës në gjuhët angleze, arabe, franceze, kineze, ruse dhe spanjolle janë njëlloj autentike, depozitohet tek depozitari, i cili dërgon kopje të vërtetuara të saj tek palët kontraktuese.

Në dëshmi të kësaj, nënshkruesi, duke qenë i autorizuar sipas rregullave për këtë qëllim, nënshkruan këtë Konventë.

Bërë në Vjenë, më pesë shtator, një mijë e nëntëqind e nëntëdhjetë e shtatë .